

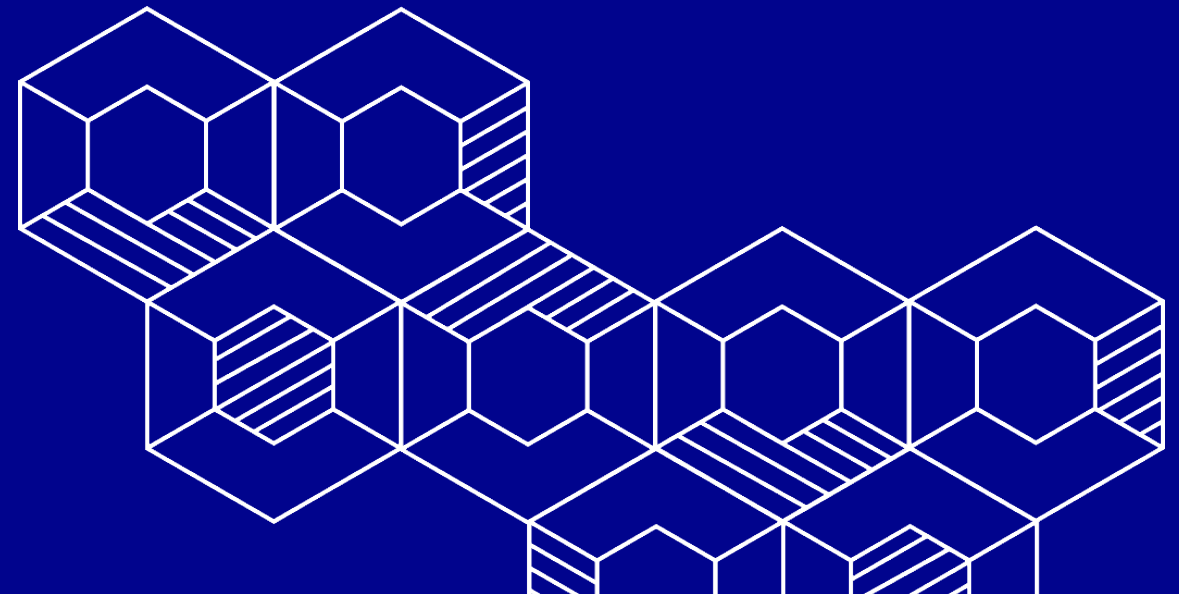
LATVIJAS ZINĀTNES ATTĪSTĪBA UN FLPP LOMA

20/05/202

6

Antra Jansone

Izglītības un zinātnes ministrija
Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departaments

Finansējums

**372.6 M
EUR**

2024.g. pētniecībā tika ieguldīti 0.92% no IKP

~33%

Uzņēmumi, kuri ir aktīvi inovācijas

(2022)

Pētniecības vide

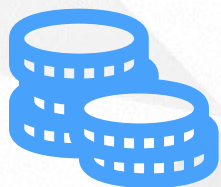

**4 342
PLE**

Zinātnieki

(1451 PLE), ~33 % privātais sektors
(2024)

TUVĀKO GADU IZAICINĀJUMI LATVIJAS ZINĀTNĒ

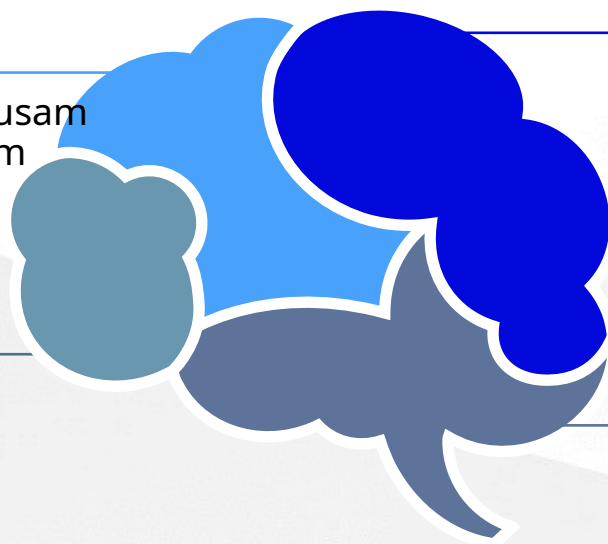
Ieguldījumi

1,5 % no IKP, īpašam fokusam publiskajam finansējumam

Izcilība

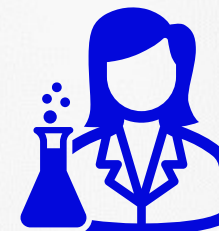
Latvijas zinātnes spēja no labiem izpildītājiem kļūt par pasaules mēroga zināšanu radītājiem

Cilvēkkapitāls

S

Sasniegt vismaz **8000 zinātniekus**. Īpaši atbalstīt jauno zinātnieku ataudzi (doktorantūru)

Starptautiskā

ā

konkurētspēja

ja

Vismaz 150 milj. eiro Apvārsnis Eiropa finansējums. Pilnvērtīga integrācija Eiropas pētniecības telpā

GALVENIE STIMULI PĒTNIECĪBAS PROGRAMMĀS

**Zinātnes bāzes
finansējums vērsts uz
rezultātiem un
sasniegumiem**

Efektivitāte

Palielināta vidējā zinātnieka darba produktivitāte, stimuls tās turpmākam atbalstam visos karjeras posmos

**Integrācija Eiropas
pētniecības telpā.
Lielāks atbalsts
kvalitātei nevis
kvantitātei rezultātos**

HORIZON EUROPE

**Starptautisko konsorciiju
pieaugošā loma**

Konkurētspēja

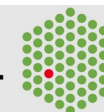
Spēja piesaistīt projektus un interesi no uzņēmumiem

Ilgspēja

Pakāpeniski palielināts un stabils valsts budžeta finansējums. Integrācija starptautiskos pētniecības tīklos

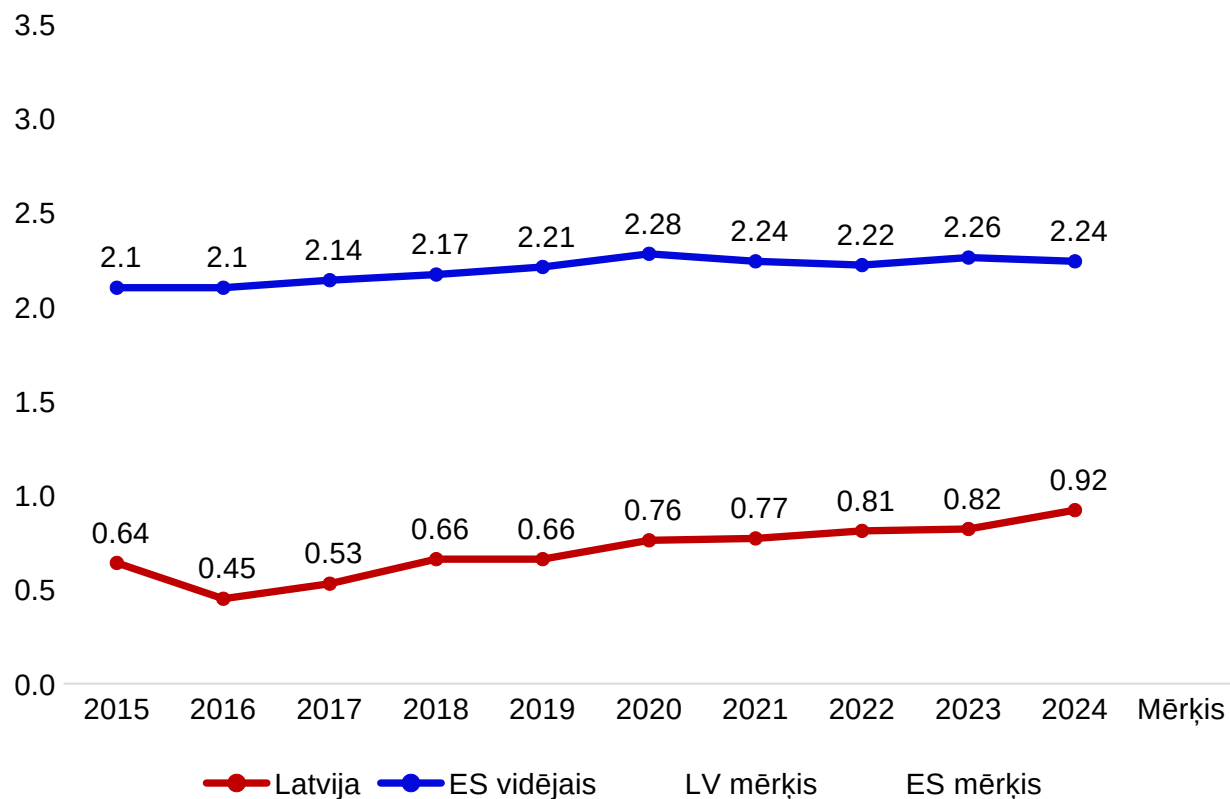

EMBL

VALSTS KOPĒJIE IEGULDĪJUMI PĒTNIECĪBĀ

Latvijas kopējie P&A ieguldījumi un mērķis uz ES fona
(% no IKP) (Eurostat)

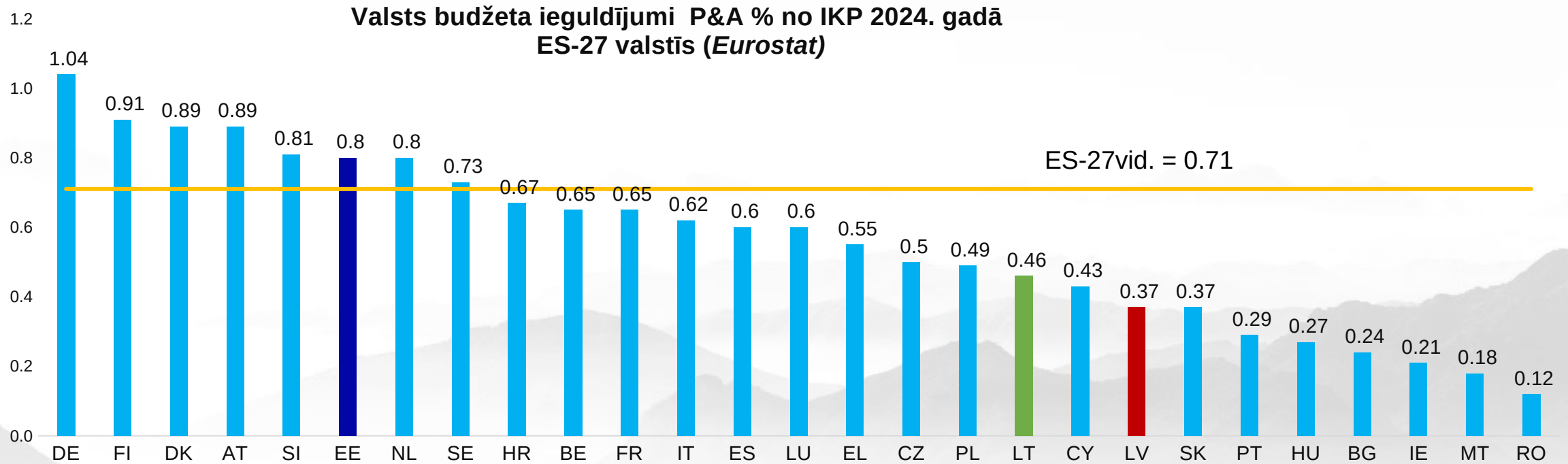
Latvijas kopējais mērķis P&A ieguldījumiem ir 1,5 % no IKP (ZTAIP; 2027)

2024. gadā Latvijas P&A intensitāte sasniedza **0,92% no IKP**, kas ir aptuveni 41,1% no ES vidējā līmeņa (2,24% no IKP).

Latvija 2024. gadā bija **5. zemākā ES pēc P&A intensitātes** (% no IKP).

1,5 % mērķis Latvijai ļaus vien pietuvoties pašreizējam ES vidējam līmenim, kamēr ES mērķis ir pakāpeniski sasniegt **3 %** robežu.

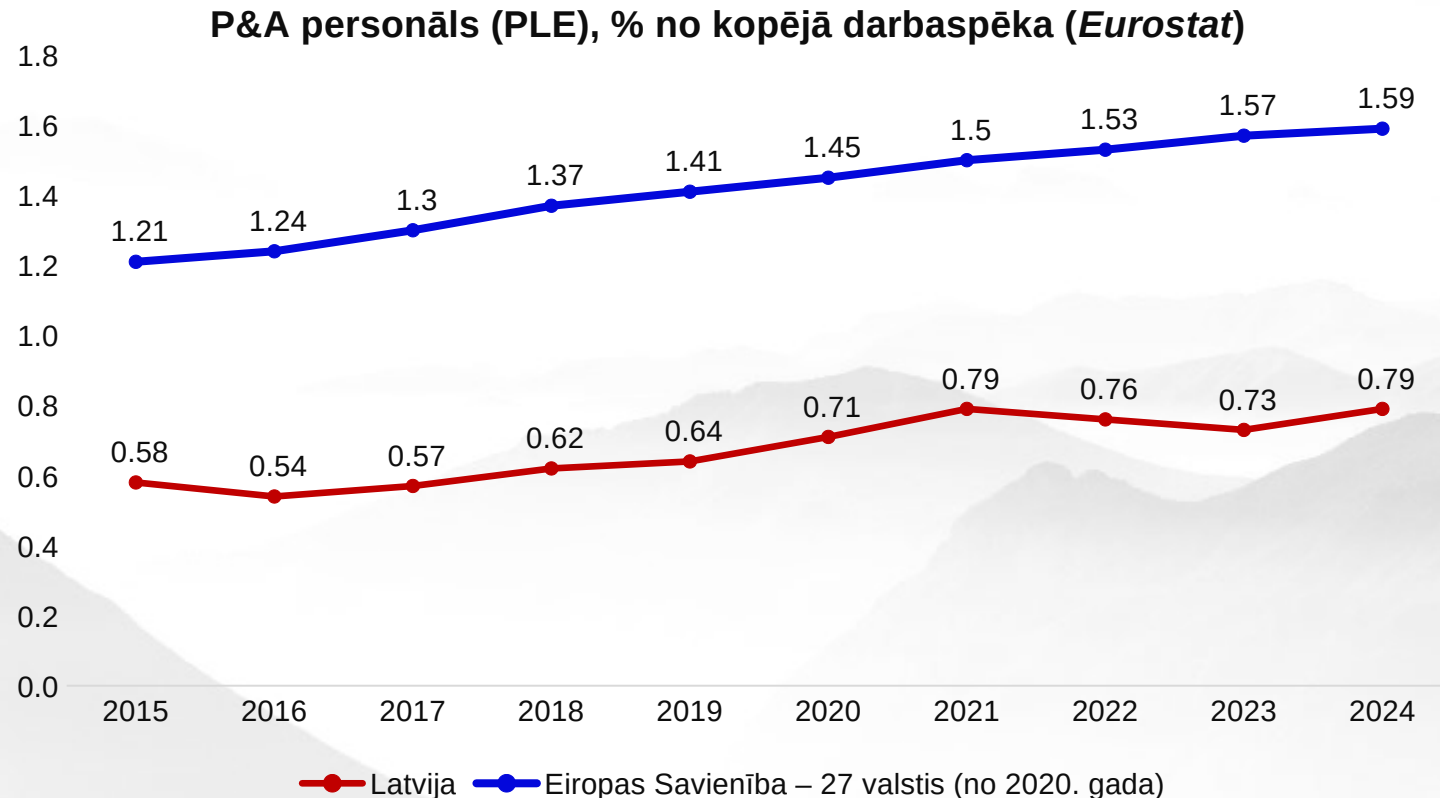
VALSTS BUDŽETA IEGULDĪJUMI PĒTNIECĪBĀ

Latvijas valsts budžeta ieguldījumi P&A 2024.gadā bija 0,37 % no IKP (dalīti 7.-8. zemākais līmenis), sasniedzot tikai **52%** no **ES vidējā** līmeņa.

Mērķis 2027.gadam ir 0,5 % valsts budžeta P&A ieguldījumiem no IKP, kur papildus tam ir 0,2 % mērķis ārvalstu finansējumam (Apvārsnis 2020, ES fondi) un uzņēmumu ieguldījumi (0,8 % apmērā)

P&A CILVĒKKAPITĀLS KOPĒJĀ EKONOMIKĀ

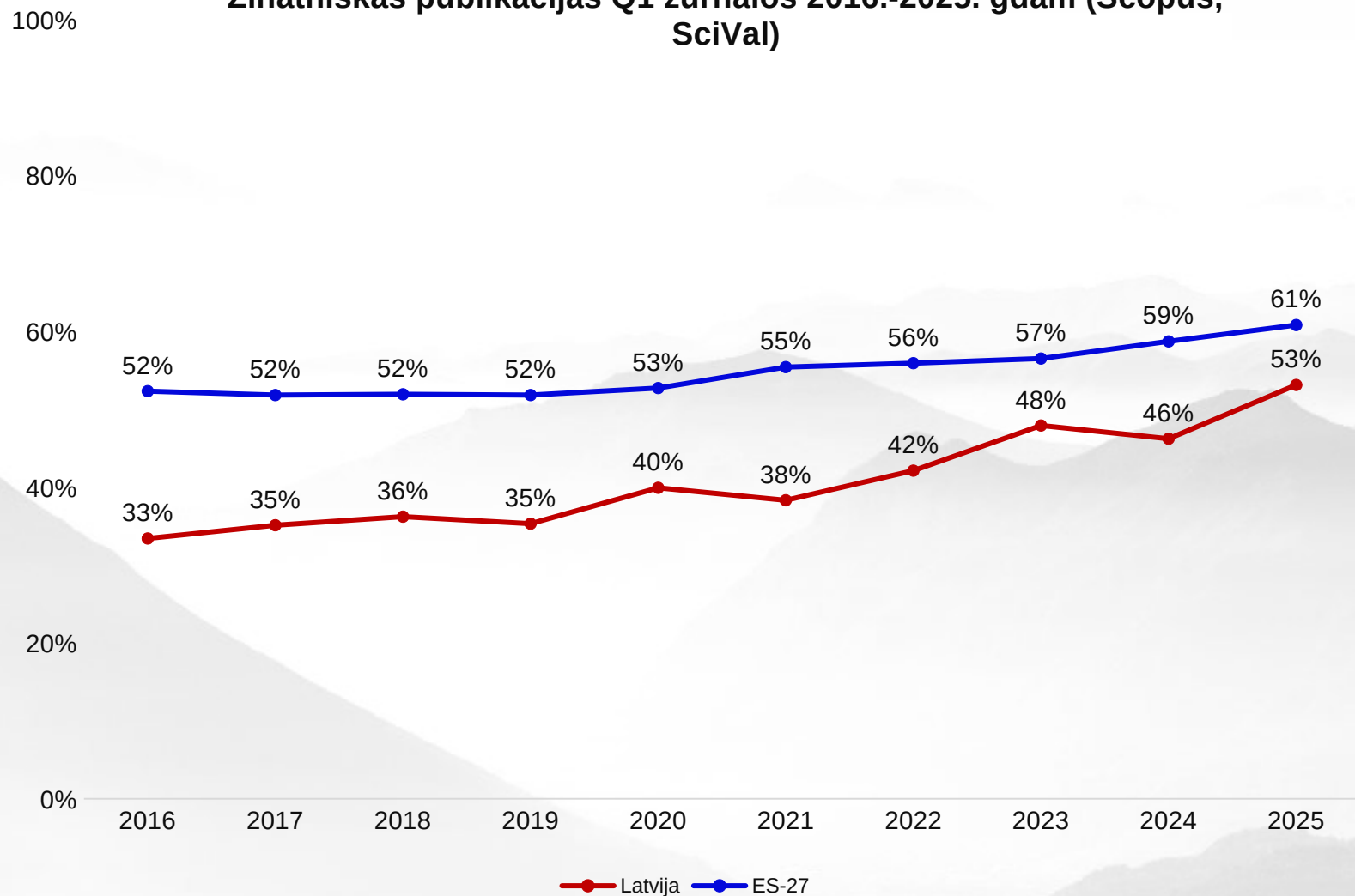
**0.79% LV darbaspēka
pētniecībā – aptuveni
puse ES vidējā**

**Progress pēdējos gados –
pētnieku skaita, slodzes
pieaugums (vidējā slodze
nemainīga)**

**Ilgtermiņa izaicinājums:
Cilvēkkapitāla ataudze,
doktorantu piesaiste**

PĒTNIECĪBAS IZCILĪBA

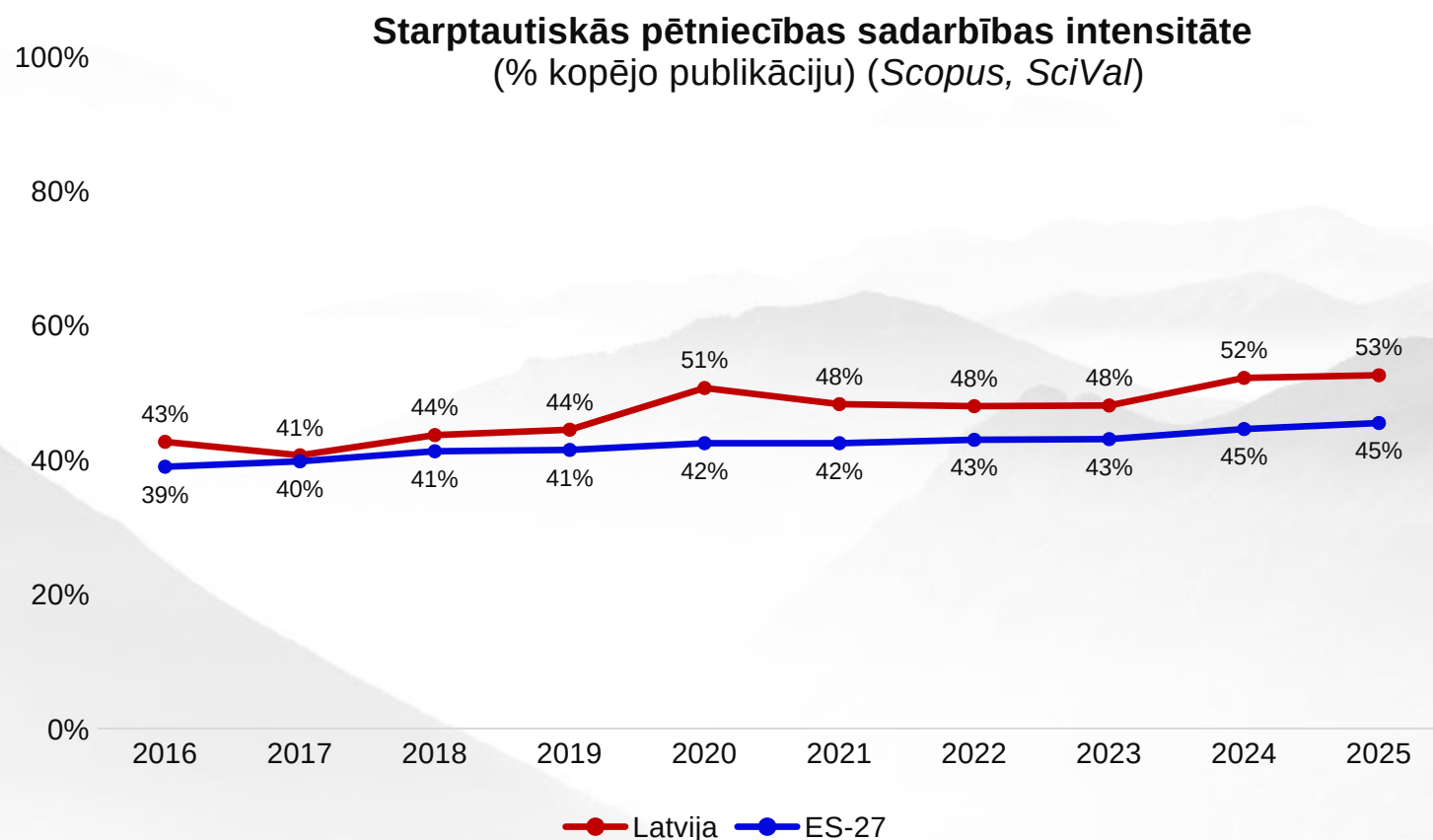
Zinātniskās publikācijas Q1 žurnālos 2016.-2025. gdam (Scopus, SciVal)

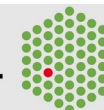
➔ Pēdējo 10 gadu laikā
- STABILS
PIEAUGUMS
PUBLIKĀCIJU
KVALITĀTĒ
Būtiska FLPP loma

➔ Kvalitātes
pieaugums sakrīt ar
kvantitātes
pieaugumu

AUGOŠA STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

EMBL

- ➔ Pēdējo gadu laikā būtiski pieaugusi dalība stratēģiskos starptautiskajos konsorcijs
- ➔ Intensīva dalība Apvārsnis Eiropa
- ➔ Nacionālās atbalsta aktivitātes

STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS KARTĒJUMS

2014.–2019. gads

Spēcīga sadarbība ar tuvākajiem reģiona partneriem

Mazāks koppublicāciju skaits

Krievija starp vadošajiem partneriem

Mazāk diversificēts sadarbības tīkls

2020.–2025. gads

Plašāka starptautiskā sadarbība

Koppublicāciju pieaugums

Lielāka orientācija uz Eiropas valstīm

Plašāks sadarbības valstu loks

Pētniecības rezultātu pieaugums izriet no starptautiskās sadarbības stiprināšanas

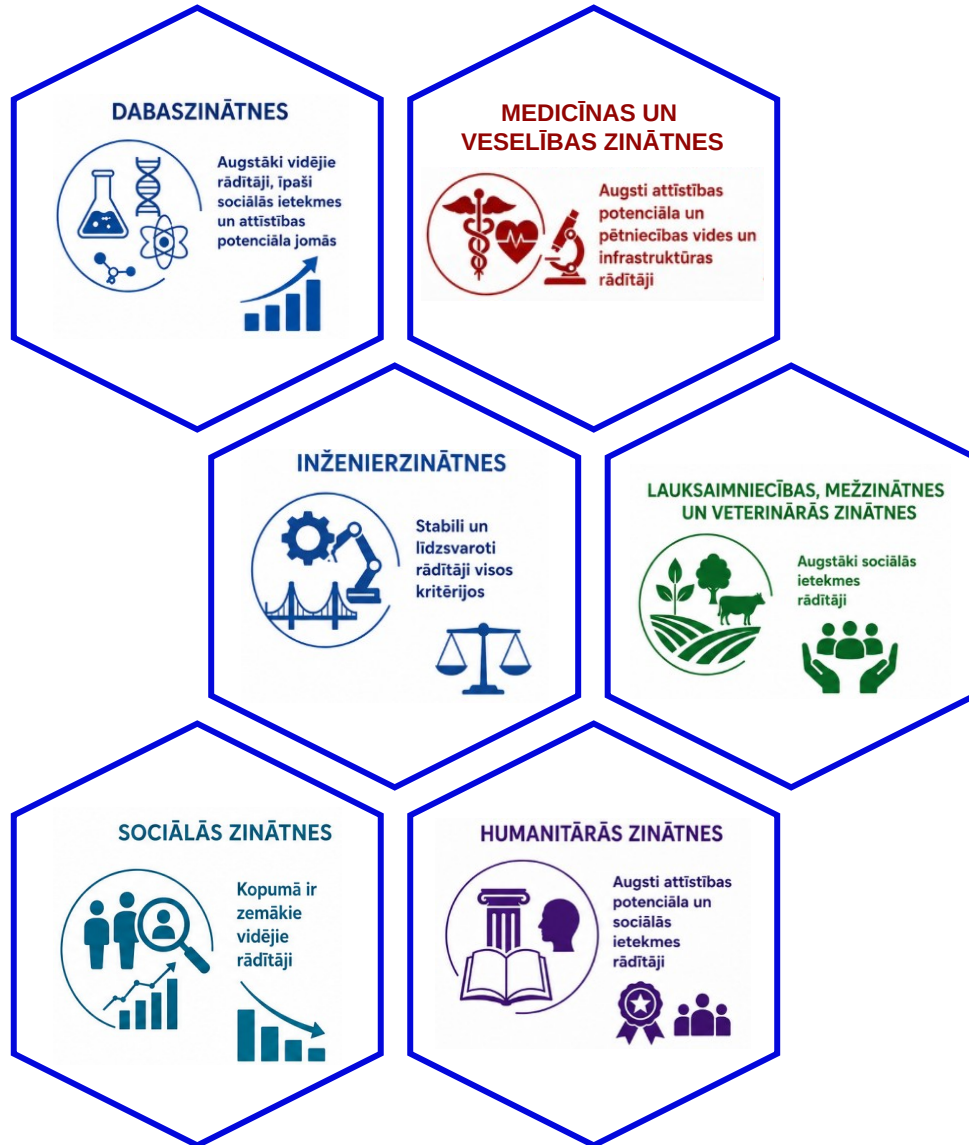
H2020 un Apvārsnis Eiropa stiprina tīklus galvenokārt ES līmenī

ZINĀTNISKO INSTITŪCIJU DARBĪBAS STARPTAUTISKAIS NOVĒRTĒJUMS

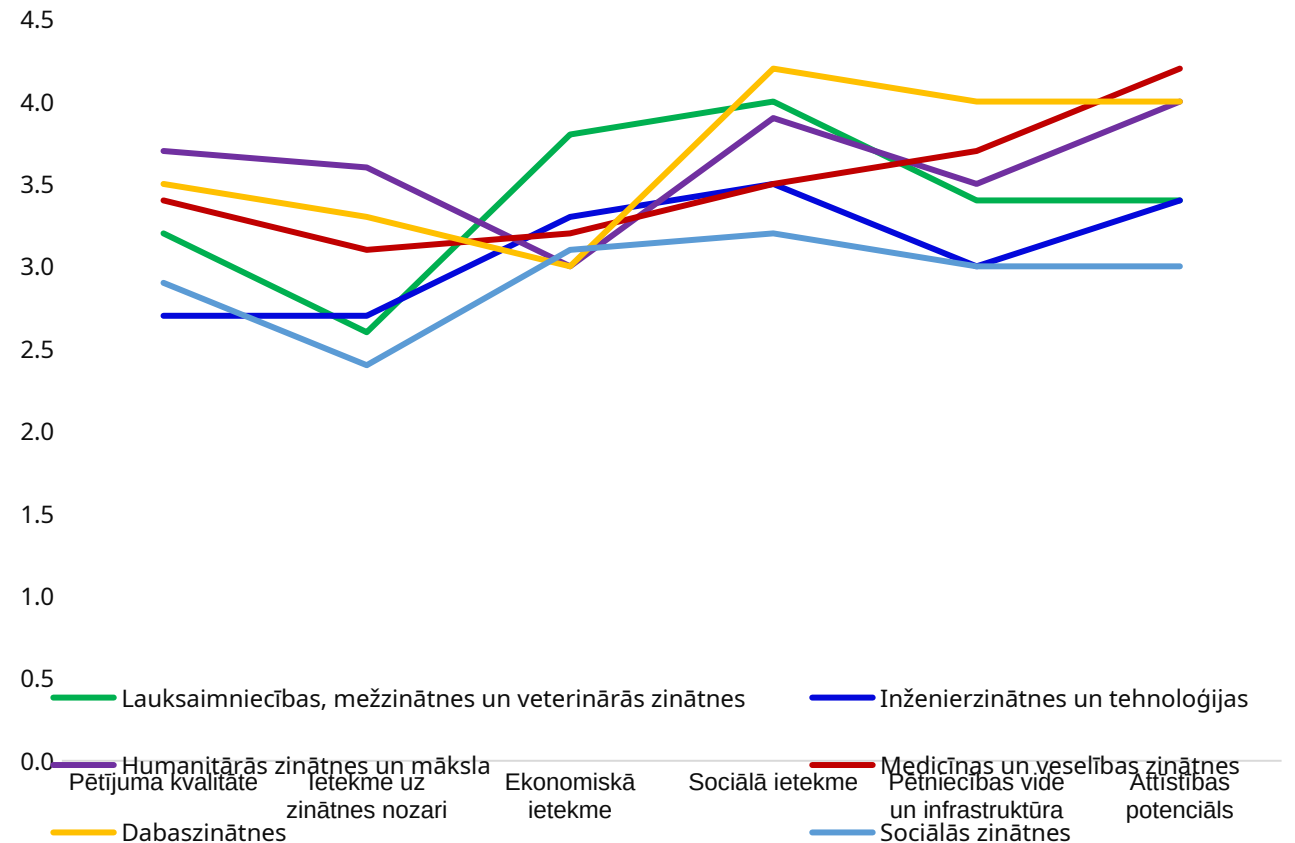
- ➔ Izvērtēšanā tika iekļautas 62 vienības no 40 institūcijām;
- ➔ Analīze aptvēra pētniecības aktivitātes periodā no 2019. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim;
- ➔ Izvērtēšana tika veikta atbilstoši starptautiskiem pētniecības kvalitātes standartiem;
- ➔ Izvērtēšanā tika analizēta pētniecības kvalitāte, ietekme zinātnes nozarē, ekonomiskā un sociālā ietekme, pētniecības vide un infrastruktūra, kā arī institucionālās attīstības potenciāls.

Zinātnes nozaru grupa	Vienību skaits
Dabaszinātnes	6
Medicīnas un veselības zinātnes	6
Lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes	5
Sociālās zinātnes	22
Humanitārās un mākslas zinātnes	10
Inženierzinātnes un tehnoloģijas	13

VĒRTĒJUMS

Vidējie rādītāji pa zinātņu nozarēm

SECINĀJUMI UN REKOMENDĀCIJAS

Vērojams progress kopš iepriekšējās izvērtēšanas, tomēr joprojām pastāv vairāki izaicinājumi, kurus nepieciešams risināt:

stiprināt kritisko masu un mazināt pētniecības sistēmas fragmentāciju;

līdzsvarot lietišķās pētniecības stiprās puses ar lielāku atbalstu fundamentālajai pētniecībai;

stiprināt fundamentālās pētniecības kapacitāti, lai veicinātu panākumus starptautiskās pētniecības programmās, piemēram, ERC;

turpināt stiprināt internacionalizāciju un dalību starptautiskajos pētniecības tīklos;

uzlabot pētnieku karjeras attīstības un talantu noturēšanas nosacījumus;

veicināt labās prakses apmaiņu pētniecības vadībā un attīstībā.

FLPP SEKMĪBA KOPŠ 2018. GADA

Pieteikumu **skaitis pieaudzis** par **~58%** no 390 līdz 615

Projektu skaits virs kvalitātes sliekšņa **pieaudzis par 29%**

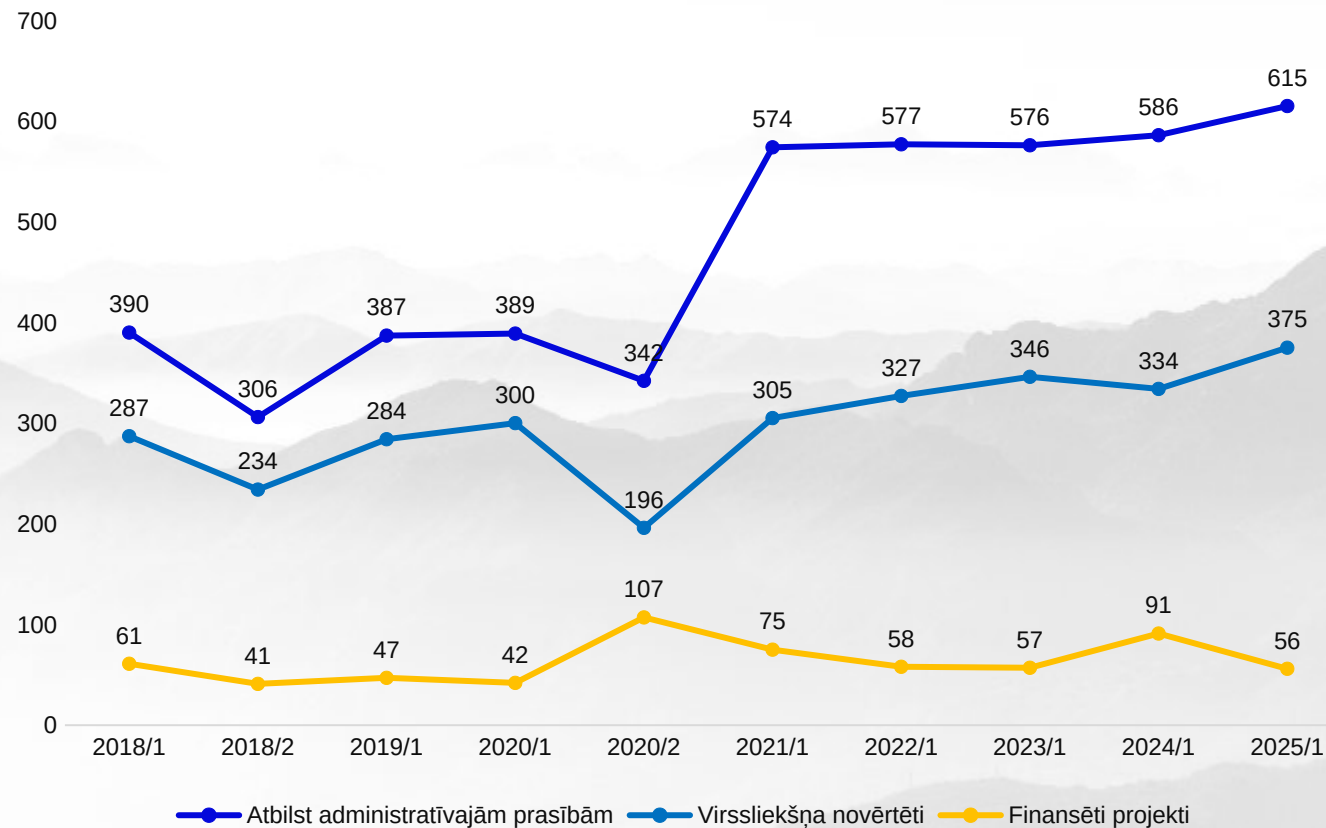

Pieaug pieprasījums un konkurence FLPP

Programmā:

- ➔ vairāk iesniegumu;
- ➔ vairāk kvalitatīvu projektu.

FLPP projektu konkursa dati pa gadiem

KĀPĒC VAJADZĪGA ZINĀTNES KOMUNIKĀCIJA?

VĒLAMAIS
REZULTĀTS

SABIEDRĪBAS IZPRATNE:

bez fundamentālās
zinātnes nav lietišķās
zinātnes,
kas pielietojama
tautsaimniecībā.

”

Mums nevajadzētu aizmirst par fundamentālajiem pētījumiem, kuru īstenošanas laikā pētnieku grupās tiek radītas jaunas zināšanas.

Šādi, parasti valsts finansēti projekti, ir būtisks solis, lai radītu sākotnējās iestrādes turpmākai attīstībai un pārbaudītu kādu riskantu ideju, kas var realizēties jaunā pētījumu virzienā vai pat tautsaimniecības nozarē. Bez šādiem projektiem Latvijas laboratorijās nerastos jaunas idejas – tiktu vien pārstrādāts un pakāpeniski uzlabots jau esošais.

ZINĀŠANU PLAISA SABIEDRĪBĀ:

KĀPĒC FUNDAMENTĀL Ā PĒTNIECĪBA IR NEPIECIEŠAMA SABIEDRĪBAI?

FLPP REZULTĀTI AUG:

uzlabojas publikāciju
kvalitāte, palielinās
pieteikumu skaits, taču tas
aktīvāk jāstāsta
un jāskaidro.

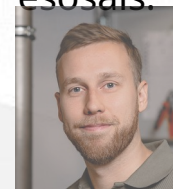
PROBLĒMA

Gan zinātniskajām
institūcijām, gan
zinātniekiem ir jāprot
izskaidrot un pamatot sava
darba mērķis un rezultāti.

MĒRĶAUDITORĪJA
sabiedrība kopumā
un lēmumu pieņēmēji,
kas nosaka zinātnes
finansējumu.

Ph. D. Edgars Butanovs

LU CFI Plāno kārtiņu laboratorijas
vadošais pētnieks un Pusvadītāju plāno
kārtiņu nanotehnoloģiju
grupas vadītājs

IESPĒJAS ZINĀTNES KOMUNIKĀCIJAI

researchLatvia –
platforma
pētniecības stāstiem

researchLatvia un
**Latvijas Zinātnes
padomes** sociālie
mediji – Facebook,
LinkedIn, Instagram,
YouTube

Ziņu vēstule
«Kopā par zinātņi»
– ~2000 abonenti

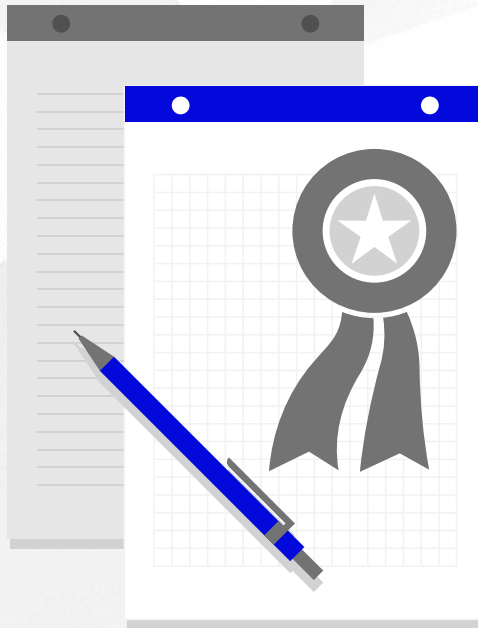

«Zinātnieku nakts»
komunikācijas
kampanja – ~29 650
apmeklētāji (u.c.
pasākumi)

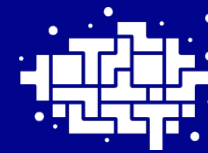

Ceļojošā izstāde
«Zinātne Latvijai» –
klātbūtne visā
Latvijā

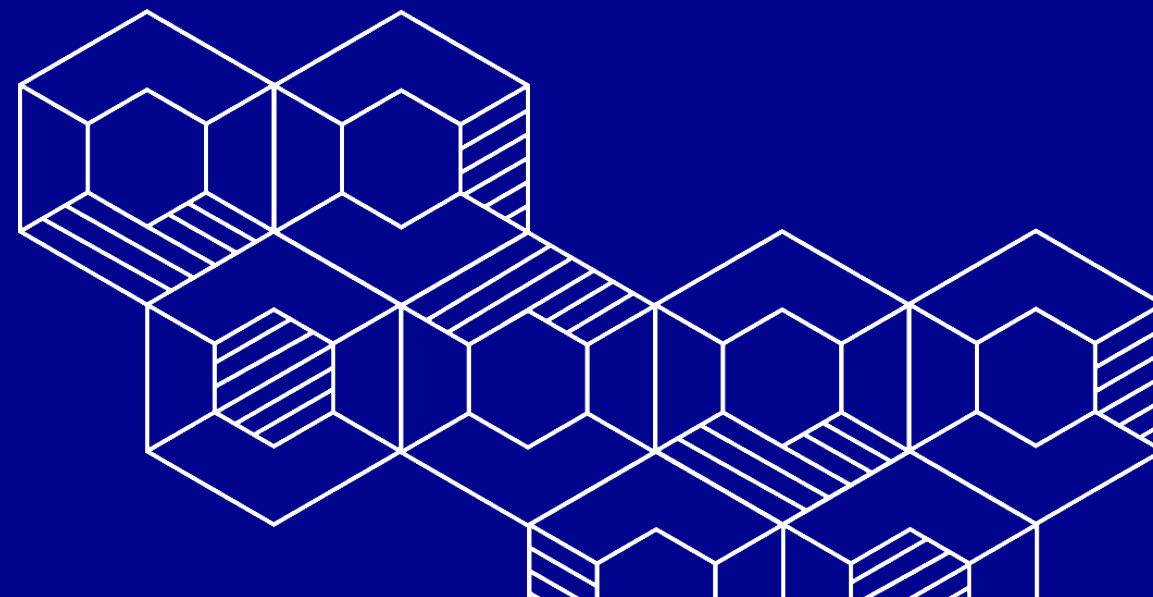
AKADĒMISKĀS KARJERAS IETVARS UN IEGUVUMI

- ilgtermiņa akadēmiskās karjeras iespējas, tostarp tenūras ietvarā
- prognozējama karjeras attīstība, dažādi izaugsmes ceļi
- stabilāka nodarbinātība un pievilcīgāki darba tiesisko attiecību nosacījumi
- valstī vienoti darba snieguma novērtēšanas principi un to sasaiste ar karjeras virzību
- līdzsvarota nodarbinātība (**viens pamatdarbs**; blakus darbs – viespersonāla statusā vai citās formās)
- mobilitāte starp institūcijām, saglabājot pamatdarba principu
- iespējas piesaistīt, uzaicināt augsti kvalificētus speciālistus, tostarp no tautsaimniecības nozares
- iespēja piesaistīt augsti kvalificētus speciālistus, tostarp ar praktisko pieredzi no nozares
- ilgtermiņa akadēmiskās karjeras iespējas, tostarp tenūras ietvarā

Paldies!

Linked in

Research Latvia

You Tube

Zinātne Latvijai